

УДК 339.727.22/.24

КВАЧ Ярослав,

д. е. н., доцент, директор Одеського торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

КОВАЛЬ Віктор,

д. е. н., доцент, завідувач кафедри прикладної економіки
Одеського торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

ГРИМАЛЮК Андрій,

к. е. н., доцент, завідувач кафедри економічних теорій
Одеського торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету

ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ СВІТОВОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Розглянуто перспективи технологічної модернізації вітчизняної економіки в контексті проблеми глобального дисбалансу заощаджень та інвестицій. Запропоновано модель глобальної інвестиційної системи та економічний механізм її використання для вирішення цих проблем.

Ключові слова: макроекономічна рівновага, сукупні заощадження та інвестиції, глобальне лідерство, постіндустріальне суспільство, реіндустріалізація української економіки, глобальна інвестиційна система.

Квач Я., Коваль В., Грималюк А. Экономические перспективы мировой инвестиционной системы. Рассмотрено перспективы технологической модернизации отечественной экономики в контексте проблемы глобального дисбаланса сбережений и инвестиций. Предложена модель глобальной инвестиционной системы и экономический механизм ее использования для решения этих проблем.

Ключевые слова: макроекономическое равновесие, совокупные сбережения и инвестиции, глобальное лидерство, постиндустриальное общество, реиндустриализация украинской экономики, глобальная инвестиционная система.

Постановка проблеми. Посилення макроекономічної нестабільності стимулює пошук нових підходів до аналізу та вирішення проблем глобального розвитку. Один із таких підходів може бути пов'язаний з розробкою економічного механізму глобальної інвестиційної системи, що відкриває нові можливості регулювання процесів міжнародного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В економічній літературі не припиняється дискусія між прихильниками і противниками

державного регулювання національної економіки, в якій прихильники регулювання зазвичай вказують на те, що без активної ролі держави неможливі структурна перебудова, технологічна модернізація економіки та її рух шляхом реіндустріалізації [1, с. 9–12; 2, с. 51–59; 3, с. 8–15; 4, с. 16–18]. Найважливішим аргументом на користь такої точки зору виступає очевидна нездатність вітчизняного бізнесу самостійно здійснити такі складні трансформаційні процеси без активної підтримки та регулювання з боку держави.

У той же час неоліберальні опоненти цієї позиції виходять з того, що пострадянська держава через свою неефективність та інституційну незрілість об'єктивно не здатна виконувати таку економічну роль. Вони звертають увагу на загальновідому обставину, що активізація державного втручання в цих умовах призводить лише до посилення корупції, оскільки виділені державою кошти можуть бути використані не за призначенням. З цим аргументом важко сперечатися. Тож не дивно, що переможцями в цій дискусії частіше виявляються ліберальні економісти, і переважає в цілому неоліберальна тенденція до дерегулювання економіки.

Таким чином, з одного боку, прихильники державного регулювання виходять з того очевидного факту, що бізнес сам по собі не здатний забезпечити реальну модернізацію економіки. А з іншого – прихильники ліберального дерегулювання доводять, що інституційно незріла пострадянська держава не в змозі виконувати роль «драйвера» зростання. І в результаті виявляється, що ні приватний бізнес, ні держава не можуть стати тією рушійною силою, яка необхідна для технологічної модернізації національної економіки відповідно до вимог, що пред'являються міжнародною конкуренцією і процесом євроінтеграції України.

Найважливіша проблема для розвитку національної економіки залишається по суті невирішеною. Такі діаметрально протилежні ідейні позиції по суті лише різнобічно відображають одну і ту ж вкрай несприятливу для України соціально-економічну ситуацію, яка фактично ставить під сумнів наявність всередині країни суб'єктів і рушійних сил процесу реальної модернізації країни. І ця невизначеність внутрішніх «драйверів» зростання проявляється в її сильнішому економічному відставанні від інших європейських держав. Але якщо внутрішні сили не здатні вивести її з кризового стану, то залишається єдиний вихід – спробувати «зачепитися» за один із трендів глобального економічного розвитку і використати його в якості зовнішнього «драйвера» структурної трансформації економіки. Невипадково тема «плану Маршалла для України» стає все більш популярною, а у вітчизняній літературі починають з'являтися досить прозорі натяки на те, що рушійні сили економічного розвитку України треба шукати, перш за все, на глобальному рівні [5, с. 76; 6, с. 59–63].

Тим часом у вітчизняній і зарубіжній літературі протягом багатьох років обговорюється перспектива часткового перенесення регулювання економічного розвитку з національного на глобальний, наднаціональний рівень [4, с. 78–112; 5–9; 10, р. 237–249; 11, р. 175–188]. Такий глобальний підхід до регулювання економічного розвитку дозволяє розробити економічні механізми, призначені як для прискорення глобального зростання, так і для виходу України з кризового стану, в якому вона сьогодні знаходиться.

Метою статті є обґрунтування глобального підходу для розробки принципів функціонування економічного механізму світової інвестиційної системи, який дозволяє з'ясувати одну із проблем гальмування зростання світової економіки, тобто розриву між глобальними заощадженнями та інвестиціями.

Методи та матеріали. Положення статті базуються на сучасній методології макроекономічного аналізу емпіричного матеріалу щодо глобальної рівноваги та її сучасного порушення в процесі нагромадження капіталу та створення глобального надлишку заощаджень. У методології дослідження проблем світової інвестиційної системи важливе місце займає принцип конкретного історизму, згідно з яким економічні відносини, інститути та методи регулювання є специфічними для кожної історичної епохи.

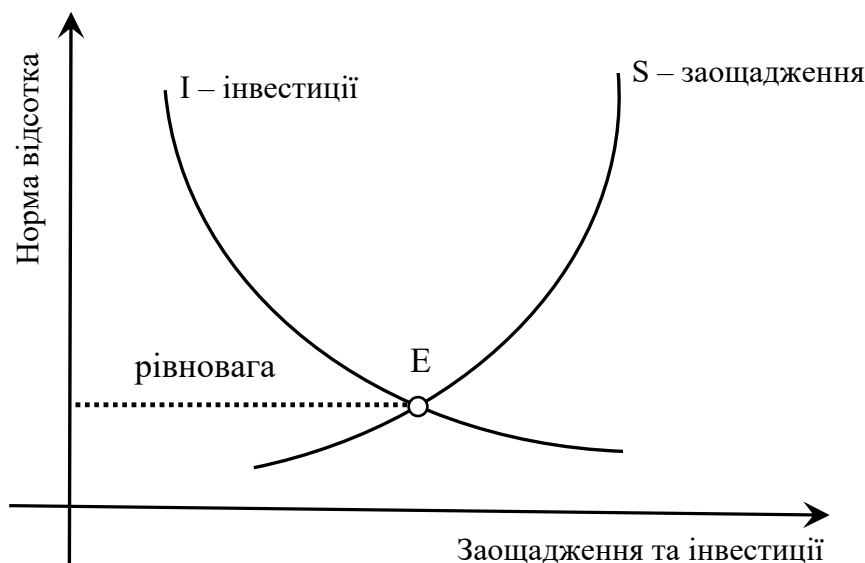
Результати дослідження. Як відомо, рівність сукупних заощаджень і інвестицій створює ключову умову макроекономічної рівноваги, яка передбачає рівність сукупного попиту та пропозиції. Справа в тому, що заощадження означають відрахування з сукупної величини споживчого попиту. Але сукупний попит не зводиться до споживання: поряд із споживчим попитом він включає інвестиційний попит, тобто попит на засоби виробництва. Інвестиційний попит в принципі може компенсувати ті відрахування зі споживчого попиту, якими є сукупні заощадження. Завдяки такій компенсації встановлюється макроекономічна рівновага, і сукупний попит відповідає сукупній пропозиції. Але для цього необхідно, щоб сукупні інвестиції точно відповідали сукупним заощадженням.

Однак в сучасній світовій економіці ця ключова умова глобальної макроекономічної рівноваги порушена через існування глобального надлишку заощаджень по відношенню до інвестицій [12]. Звідси – північна в XXI ст. тенденція до посилення нестабільності світової економіки.

Класична школа розглядає заощадження та інвестиції в їх безпосередній єдності. У класичній моделі ця єдність підтримується ринком капіталу завдяки утворенню на ньому рівноважної ставки відсотка (*рисунок*).

Така відсоткова ставка є рівноважною, оскільки вона врівноважує обсяги сукупних заощаджень та інвестицій. Тим самим ринкова система автоматично підтримує їх рівновагу. Їх сукупні величини не можуть істотно відриватися один від одного, оскільки

ринкова ставка відсотка не може істотно та надовго відхилятися від рівноважного рівня.



Класична модель рівноваги інвестицій та заощаджень

В кінці XIX ст. видатний український економіст М. І. Туган-Барановський звернув увагу на можливість істотної розбіжності заощаджень та інвестицій у процесі нагромадження капіталу. Аналізуючи економічний розвиток Англії в XIX ст., він показав, що в основі промислового циклу і криз лежить конфлікт між заощадженнями та інвестиціями [13, с. 123–127]. Цим він започаткував дослідження внутрішнього конфлікту процесу накопичення капіталу, який стає надзвичайно актуальним наразі, коли ці розбіжності виявляють себе на глобальному рівні, сповільнюючи глобальне економічне зростання та загострюючи нестійкість світової економіки.

Очевидно, що характерний для сучасної світової економіки факт тривалого існування глобального надлишку заощаджень по відношенню до реальних інвестицій не вкладається в рамки класичної моделі, яка передбачає автоматично діючий механізм максимально швидкого «розчищення» ринку капіталу від надлишкових заощаджень. Їх тривалий надлишок – це нонсенс з точки зору класичної теорії, і вона виявляється нездатною пояснити та вказати шляхи до його усунення.

Що стосується кейнсіанства, то воно пропонує зазвичай два стандартних шляхи регулювання цих процесів. Один з них пов'язаний з грошово-кредитною політикою, орієнтованою на управління процентною ставкою. У випадку перевищення заощаджень над інвестиціями грошово-кредитна політика повинна бути спрямована на зниження ставки відсотка для стимулювання інвестицій. Якщо це не допомагає, кейнсіанство рекомендує компенсувати брак приватних інвестицій розширенням державних витрат, що фінансуються за рахунок бюджетного дефіциту. В цьому випадку грошово-кредитна політика

поєднується з фіскальним регулюванням, здійснюваним на основі дефіцитного фінансування.

Однак у сучасних умовах жоден із варіантів регулювання використовувати на глобальному рівні практично неможливо. Сучасна ситуація на світових фінансових ринках все більше нагадує так звану «ліквідну пастку», коли ставка відсотка падає до такого рівня, що інвестиції перестають реагувати на неї. Відсоткові ставки наближаються до нуля, а іноді й переходять цю межу, заглиблюючись в область негативних значень. У таких випадках кейнсіанська школа рекомендує використовувати бюджетний дефіцит [7, с. 218; 14, с. 128–131]. Але на глобальному рівні це неможливо, бо не існує світового уряду з єдиним бюджетом. Таким чином, на глобальному рівні традиційні грошові і фінансові канали стимулювання не працюють.

Залишається тільки «реальний» канал, пов'язаний з безпосереднім впливом на інвестиції, який Кейнс розглядав як запасний варіант регулювання ринкової економіки [15, с. 289]. Але чи можна такий канал налагодити на глобальному рівні? Відповісти негативно на це питання набагато легше, ніж знайти позитивну відповідь. І все-таки видається, що позитивна відповідь в принципі можлива. Вона може бути пов'язаною зі створенням глобальної інвестиційної системи, побудованої по дворівневою принципу.

Нижній рівень такої дворівневої моделі утворюють приватні інвестиції, а на верхньому рівні передбачається інститут розвитку, який фактично виконує роль світового інвестиційного банку. Він не видає кредити, а купує контрольний пакет акцій підприємства ще до того, як воно почне створюватися, фактично цим фінансуючи придбання машин, обладнання, будівництво будинків, споруд і весь процес створення нових підприємств, а потім, коли підприємство почне працювати, продає контрольний пакет акцій у приватні руки. Надалі ці підприємства можуть функціонувати на приватно-корпоративній основі та конкурувати на ринку з іншими. В такій системі центральний інвестиційний банк бере на себе «левову частку» невизначеності та звільняє від цього тягаря приватних інвесторів.

Гроші, отримані від продажу створеного підприємства, знову вкладаються в формування нових і нових підприємств. У результаті складається замкнутий цикл кругового руху капіталу. Така інвестиційна система здатна забезпечити енергійну модернізацію економіки на основі багаторазового використання одного й того ж вихідного капіталу. Завдяки такому замкнутому циклу кругообігу інвестиційних ресурсів різко зменшується необхідність додаткових фінансових вливань, що забезпечує суттєву економію капіталу.

Застосування цієї моделі на національному рівні погіршено так званими «провалами держави», внаслідок яких державні інвестиції в створення нових підприємств можуть виявитися менш ефективними, ніж приватні інвестиції. Особливо велика ймовірність їх неефектив-

ності в умовах пострадянської економіки, що відрізняється недосконалою інституціональною структурою, системною корупцією і т. д. Однак те, що утруднено всередині країни, може виявитися цілком можливим на глобальному рівні в разі, якщо це в принципі відповідає стратегічним інтересам США та інших високорозвинених країн.

Ще в кінці XIX ст. М. І. Туган-Барановський обґрунтував принципovu можливість компенсувати брак споживчого попиту, що виникає в процесі індустріального розвитку, за рахунок розширення попиту на засоби виробництва. Ці ідеї видатного українського економіста можуть бути успішно використані в XXI ст. для створення світової інвестиційної системи.

Однак тут дуже важливе одне застереження. М. І. Туган-Барановський розглядав винятково стихійну форму промислового розвитку, що не передбачала його свідомого регулювання. В даному випадку мова йде про можливість планомірного розширення інвестиційного попиту в процесі регулювання глобального промислового зростання, свідомо здійснюваного високорозвиненими країнами на чолі з США.

При розгляді такого варіанту глобального регулювання треба виходити з того, що протягом XX ст. структура промислового виробництва високорозвинених країн не залишалася незмінною. В ній постійно росла частка машинобудування та металообробки. Причому, найбільш високу частку машинобудування в структурі промислового виробництва досягли саме високорозвинені країни, які вступили в постіндустріальну епоху. В цих країнах в середньому частка машинобудування і металообробки склала в 2000 р. 45,3 % порівняно з 22,4 % в 1950 р. і 9,2 % в 1900 р. Лідирують за цим показником США (46,7 %), тоді як в середньому по Західній Європі – 36,7 %. Японія впритул наблизилася до Сполучених Штатів (43,7 % машинобудування і металообробки в загальному обсязі промислового виробництва). В даний час на США припадає майже 30 % вартості світової машинобудівної продукції, Японію – 16 %, Німеччину – близько 10 % [16, с. 244].

Однак, що стосується сучасного верстатобудування, то його географічна структура різко контрастує зі структурою машинобудівного виробництва. Справа в тому, що в останні десятиліття в структурі світового верстатобудування сталося різке геополітичне зрушення: кардинально помінялися його лідери. Якщо аж до кінця 80-х це були США, СРСР, ФРН, Японія, то нині лідером у виробництві верстатів став Китай, а в лідируючу шестірку з великим відривом від нього ввійшли Японія, Німеччина, Італія, Південна Корея і Тайвань (слід сказати, що високорозвинені країни Японія, Німеччина і Італія займають лідируючі позиції у виробництві найскладніших і точних верстатів). Причому, Китай лідирує і в імпорті верстатів: по їх виробничому споживанню він перевершує весь інший світ. Що ж стосується США, то вони перемістилися з першого на сьоме місце [17, р. 7–11; 18, р. 173–178].

Але втрата США лідируючих позицій у цій найважливішій галузі машинобудування не є незворотнім процесом. Американський науковий і технологічний потенціал цілком дозволяє повернути втрачені позиції. Але яким економічним шляхом це зробити? Одним із варіантів адекватної економічної відповіді на цей історичний виклик є початок створення Сполучними Штатами світової інвестиційної системи. Це дасть можливість здійснити не менш різке зворотне геополітичне зрушення в структурі світового верстатобудування.

Побудована по дворівневному принципу світова інвестиційна система може стати принципово новим економічним механізмом реалізації західної і, перш за все, американської техніки та обладнання на глобальному рівні. Якщо ця система буде працювати під егідою Сполучних Штатів Америки, то діяльність світового інвестиційного банку може допомогти американським та іншим західним виробникам посилити свої позиції у цій ключовій сфері, яка багато в чому визначає технологічний розвиток світової економіки.

Це дозволить усунути структурний дисонанс і відновити відповідність між геополітичною структурою верстатобудування та структурою машинобудівного виробництва, порушену в останні десятиліття. Результатом може стати така нова структура міжнародного поділу праці, в якій промислове виробництво високорозвинених країн спеціалізується, перш за все, на машинобудуванні, включаючи спочатку верстатобудування, тоді як промисловість країн, що розвиваються, виробляє основну масу споживчих товарів. Відновлюючи і залишаючи за собою виробництво промислового обладнання, США та інші постіндустріальні країни тим самим залишать за собою матеріальну основу контролю над технологічним розвитком світового промислового виробництва.

Йдеться фактично про нову, постіндустріальну модель глобального лідерства. Тут сучасна криза глобалізації виступає по суті як криза індустріальної моделі глобального лідерства США, що склалася в середині ХХ ст. Така застаріла сьогодні модель відповідала характерному для того часу індустріального характеру американської економіки. Однак до початку ХХІ ст. ситуація в світовій економіці кардинально змінилася. В результаті така адекватна індустріальній епосі модель глобального лідерства безнадійно застаріла і прийшла в протиріччя з постіндустріальним характером сучасного високорозвиненого суспільства. Вона зовсім не відповідає новій історичній ситуації, коли високорозвинені країни стають постіндустріальними, а економіка багатьох країн, що розвиваються, набуває промислового характеру.

В цих історичних умовах світова інвестиційна система, побудована по дворівневному принципу, може стати ключовою ланкою нової постіндустріальної моделі американського економічного і геополітичного лідерства. Вона дозволить постіндустріальним країнам на чолі з США свідомо контролювати та регулювати як тенденції індустріалізації країн, що розвиваються, так і процеси реіндустріалізації

пострадянських держав – партнерів Сполучених Штатів і, перш за все – України, за допомогою створення тут на основі західної техніки і технології нових промислових підприємств для подальшого продажу їх в приватні руки.

Немає сумніву, що економіка України потребує такого інвестиційного механізму більше, ніж інші європейські країни. Про це свідчить не тільки низький рівень життя, а й тенденція до неухильного падіння норми накопичення в Україні. У 2004 р. вона досягла 31 % ВВП, до 2008 р., незважаючи на зростання ВВП, скоротилася до 21 %, а за підсумками 2013 р. впала, згідно з офіційними даними, до 6 % ВВП. Це набагато менше світової середньої норми накопичення (25 %) й істотно нижче показників країн Західної Європи (17–19 %), а також Польщі та Румунії (21–22 % ВВП) [19, с. 45–48]. У 2013 р. в Україні на душу населення інвестувалося приблизно 600 дол. США проти 2,5 тис. дол. США у Польщі або 2,1 тис. дол. у Румунії (дані обмежені 2013 р., щоб виключити форс-мажорну дію наступних подій) [20, с. 52–55].

У той же час не виключено, що така дворівнева система, у випадку успішної роботи її економічного механізму в Україні, в подальшому могла б стати базовою моделлю для світової інвестиційної системи, покликаної знайти продуктивне застосування глобальному надлишку заощаджень, відновити порушений баланс нагромадження капіталу і на цій основі різко підвищити темпи зростання світової економіки. В цьому пункті інтереси України, Сполучених Штатів і всієї світової економіки в принципі збігаються. І хоча в застосуванні у себе цього економічного механізму безпосередньо зацікавлена, насамперед, сама Україна, однак побудована на його основі світова інвестиційна система може принести чималу користь також Сполученим Штатам і всій світовій економіці в цілому, забезпечуючи в перспективі свідоме регулювання складних процесів глобального економічного розвитку.

Такий інвестиційний механізм може стати ефективною альтернативою кредитної моделі міжнародної підтримки України. Він дозволить забезпечити світовій спільноті гігантську економію капіталу та час добитися більш вражаючих результатів. Як відомо, кредитна модель міжнародної підтримки абсолютно не виправдала себе в Україні і переживає в даний час глибоку кризу, викликану її повною неадекватністю інституціональним умовам пострадянського суспільства [21, с. 9–2]. Якщо відволіктися від системної корупції і нецільового використання коштів, все одно очевидно, що ці гроші в будь-якому випадку призначені для непродуктивних цілей, не просуваючи вперед ні на крок процесу реальної модернізації економіки. В результаті над Україною періодично нависає, як «дамоклів меч», загроза дефолту. Між тим пропонується система не збільшує державний борг ні на одну копійку. І результат може виявитися інший – реальна технологічна модернізація економіки.

Що стосується небезпеки корупції, то керувати цим інвестиційним механізмом можуть іноземні менеджери, що представляють світовий інвестиційний банк, і працюють під його безпосереднім контролем, а також під контролем інших міжнародних організацій, що теж зможуть брати участь у цьому глобальному проєкті.

При цьому треба враховувати, що між споживачем і виробником сучасного обладнання у всьому світі зазвичай знаходиться так званий системний інтегратор, який стає ключовою фігурою на ринку машинобудівної продукції. Системний інтегратор підбирає все необхідне обладнання, формує весь технологічний ланцюжок «під ключ», а іноді забезпечує запуск виробничої системи та її подальше обслуговування, тобто повний інжиніринг та сервіс. Очевидно, що в рамках даного економічного механізму основні інвестиційні ресурси будуть надходити на рахунки таких системних інтеграторів, що знаходяться в США й інших західних країнах, минаючи при цьому Україну. Інакше кажучи, мова йде не про фінансові, а про товарні інвестиції.

Але, можливо, не менш важливою є та обставина, що в саму дворівневу інвестиційну систему органічно вбудований ринковий механізм, який об'єктивно обмежує корупцію і неефективну витрату інвестиційних ресурсів. Справа в тому, що в рамках даної системи нові підприємства створюються світовим інвестиційним банком для ринкового, конкурентного продажу в приватні руки. Тому ціна продажу нового підприємства виступає свого роду «лакмусовим папірцем»: порівняно з витратами на його створення вона являє собою чіткий ринковий критерій ефективності витрачання коштів. Адже перевіряє калькуляцію витрат не чиновник, якого можна підкупити, а покупець, тобто приватний інвестор, який сплачує свої гроші. Тому всі зловживання та помилки висвічуються тут, як на моніторі, знижуючи ринкову ціну підприємства в порівнянні з фактичними витратами на його створення.

Висновки. Головний висновок пов'язаний з принциповою можливістю відновити порушений баланс сукупних заощаджень і інвестицій, що є ключовою умовою глобальної економічної рівноваги. Сьогодні глобальний надлишок заощаджень щодо інвестицій грубо порушує цю рівновагу і гальмує розвиток світової економіки. Вирішення проблеми треба шукати в інвестиційній сфері. Таким рішенням може стати створення світової інвестиційної системи, що дозволяє продуктивно використовувати глобальний надлишок заощаджень шляхом розвитку інвестиційного сектора світової економіки. Така система дає можливість свідомо регулювати співвідношення глобальних заощаджень та інвестицій. Завдяки такому регулюванню планомірне розширення інвестиційного попиту на глобальному рівні може компенсувати брак споживчого попиту і відновити порушену рівновагу світової економіки.

Не менш важливий висновок полягає в тому, що цей інвестиційний механізм в першу чергу може бути застосований в Україні

з урахуванням тієї загальновідомої обставини, що кредитний механізм міжнародної підтримки України явно не спрацьовує. Але й для США теж може виявитися вигідно створити таку інвестиційну систему й апробувати її в Україні. І справа не тільки в тому, що регульоване розширення зовнішнього інвестиційного попиту дозволить компенсувати нестачу сукупного попиту в американській економіці. Не меншу роль відіграє криза застарілої моделі глобального лідерства США, яка не відповідає умовам сучасного постіндустріального суспільства.

Вирішення нинішніх проблем глобалізації, що широко обговорюються сьогодні в літературі, треба шукати на шляхах переходу до нової, постіндустріальної моделі глобального лідерства, в центрі якої знаходиться світова інвестиційна система, побудована за дворівневим принципом.

У статті намічений лише контурний ескіз принципів роботи економічного механізму пропонованої інвестиційної системи. Однак залишаються відкритими безліч теоретичних і практичних питань її створення та функціонування. Наприклад, складні інституційні проблеми можуть виникнути в зв'язку з тим, що створення такої системи на глобальному рівні передбачає радикальну зміну принципів діяльності міжнародних фінансових організацій. Зокрема, світова інвестиційна система може суттєво вплинути на функціонування таких підрозділів групи Світового банку як МБРР та МФК. Дана стаття обмежується тільки постановкою цих та інших надзвичайно складних наукових проблем, пов'язаних зі створенням і функціонуванням світової інвестиційної системи. Вона відкриває широкі перспективи для проведення, перш за все, в рамках КНТЕУ, подальших теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на пошук шляхів економічного розвитку України в контексті сучасної кризи глобалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Геєць В. М., Гриценко А. А. Вихід з кризи (Роздуми над актуальним у зв'язку з прочитаним). Економіка України. 2013. № 6. С. 4–19.
2. Гриценко А. А. Економіка України на шляху до інклюзивної розвитку. Економіка України. 2016. № 2. С. 45–63.
3. Геєць В. М. Подолання квазіринковості – шлях до інвестиційно орієнтованої моделі економічного зростання. Економіка України. 2015. № 6. С. 4–19.
4. Уманців Ю. Економічна політика держави в умовах глобалізації. Вісн. КНТЕУ. 2017. № 1 (111). С. 5–18.
5. Білорус О. Г. Интровертний геоекономічний розворот США і його потенційні глобальні наслідки. Економіка України. 2017. № 5–6. С. 67–77.
6. Шаров А. Н. Вихід з кризи: уроки «плану Маршалла» і перспективи для України. Економіка України. 2014. № 12. С. 57–65.
7. Стиглиц Дж. Крутое пике. Америка и новый экономический порядок после глобального кризиса. М. : ЭКСМО, 2011. 512 с.
8. Мазаракі А. А., Мельник Т. М. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі. Київ : КНТЕУ, 2010. 286 с.

9. Мазараки А. А., Мельник Т. М., Інсарова Н. О. та ін. Зовнішня торгівля України: XXI ст. ; за ред. А. А. Мазараки. Київ : КНТЕУ, 2016. 600 с.
10. Suranovic S. International Trade: Theory and Policy. Wash. : Saylor Foundation, 2015. 473 p.
11. Landau A. The International Trade System. NY : Routledge, 2012. 425 p.
12. Гэлбрейт Дж. К. Криза глобалізації. URL : <http://portalus.ru>.
13. Туган-Барановский М. Промислові кризи. Нарис з соціальної історії Англії. Київ : Наук. думка, 2004. 368 с.
14. Кругман П. Вихід з кризи є! М. : Бізнес Абетка, 2013. 320 с.
15. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. Избранное. М. : ЭКСМО, 2008. 960 с.
16. Жданова Л. Л. Відновлення і нагромадження капіталу: теорія, методологія, економічна політика. Одеса : Астропринт, 2014. 296 с.
17. Irwin D., Terio M. Does Trade Raise Income? Evidence from the Twentieth Century. Journal of International Economics. 2012. Vol. 107. № 1. P. 1–18.
18. Feenstra R. C. Advanced International Trade: Theory and Evidence. Princeton : Princ. Univ. Press, 2004. 412 p.
19. Шморгун Л. Г. Чи є в Україні інвестиційна політика? Економіка України. 2014. № 3. С. 42–49.
20. Петренко І. П. Трансформація заощаджень населення в інвестиції: досвід і проблеми в Україні. Економіка України. 2014. № 3. С. 50–61.
21. Мазараки А. А., Лагутін В. Д. Внутрішній ринок України в умовах дисбалансів між виробництвом і споживанням. Економіка України. 2016. № 4. С. 4–18.

Стаття надійшла до редакції 30.01.2018.

KvachYa., Koval V., Grimalyuk A. Economic prospects of the world investment system.

Background. The trend towards a slowdown in the growth of the world economy, which prevails after the crisis of 2008–2009, and the strengthening of macroeconomic instability, gives the study of the global development process a special urgency, stimulating the search for new approaches to analyzing and solving these problems. It seems that one of these approaches can be connected with the development of the economic mechanism of the global investment system, which opens new opportunities for regulation of the processes of international development.

The ***aim*** of the article is to develop the principles of the functioning of the economic mechanism of the world investment system, which allows to solve the problem of the balance between global savings and investments, which hinders the growth of the world economy.

Methods and materials. The article are based on modern methodology of macroeconomic analysis of empirical material on global equilibrium and its modern disruption in the process of capital accumulation and the formation of a global surplus of savings. In the methodology of studying the problems of the world investment system, an important place is occupied by the principle of concrete historicism, according to which economic relations, institutions and methods of regulation are specific for each historical epoch.

The results of the research. The article considers the theoretical model of a global investment system built on a two-level principle. The lower level of such a two-tier model forms private investments, and at the second, upper level, a development institution is proposed that actually plays the role of a global investment bank. He does not issue loans, but buys shares of new enterprises even before they start to be created. Thus, the system finances the acquisition of machinery, equipment, construction of buildings, structures and the whole process of creating new enterprises, and then, when they start working, sells new enterprises to private hands. In the future, these enterprises can operate on a private-corporate basis and compete with other enterprises in the market.

The money received from the sale of the established enterprise is again invested in the creation of new and new enterprises. As a result, there is a closed cycle of circular movement of capital. Such an investment system is capable of providing a vigorous modernization of the economy on the basis of the repeated use of the same initial capital.

Conclusion. *We come to the conclusion that it is also profitable for the USA to create such an investment system and test it in Ukraine. The most fundamental conclusion is that overcoming the current crisis of globalization must be sought on the way to a new, post-industrial model of global leadership, in the center of which there is a world investment system built on a two-level principle.*

Keywords: macroeconomic balance, combined savings and investments, global leadership, deceleration of increase, postindustrial society, re-industrialization of Ukrainian economy, global investment system.

REFERENCES

1. Gejec' V. M., Grycenko A. A. Vyhid z kryzy (Rozdumy nad aktual'nym u zv'jazku z prochytnym). *Ekonomika Ukrai'ny*. 2013. № 6. S. 4–19.
2. Grycenko A. A. *Ekonomika Ukrai'ny na shljahu do inkljuzyvnoi' rozvytku*. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2016. № 2. S. 45–63.
3. Gejec' V. M. Podolannja kvazirynkovosti – shljah do investycijno orijentovanoi' modeli ekonomichnogo zrostantnja. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2015. № 6. S. 4–19.
4. Umanciv Ju. *Ekonomichna polityka derzhavy v umovah globalizacii'*. *Visn. KNTEU*. 2017. № 1 (111). S. 5–18.
5. Bilorus O. G. Introvertnyj geoekonomichnyj rozvorot SShA i jogo potencijni global'ni naslidky. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2017. № 5–6. S. 67–77.
6. Sharov A. N. Vyhid z kryzy: uryky «planu Marshalla» i perspektyvy dlja Ukrai'ny. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2014. № 12. S. 57–65.
7. Stiglic Dzh. *Krutoe pike. Amerika i novyj jekonomicheskij porjadok posle global'nogo krizisa*. M. : JeKSMO, 2011. 512 s.
8. Mazaraki A. A., Mel'nyk T. M. *Reguljatorna polityka u sferi zovnishn'oi' torgivli*. Kyi'v : KNTEU, 2010. 286 s.
9. Mazaraki A. A., Mel'nyk T. M., Insarova N. O. ta in. *Zovnishnja torgivlja Ukrai'ny: XXI st. ; za red. A. A. Mazaraki*. Kyi'v : KNTEU, 2016. 600 s.
10. Suranovic S. *International Trade: Theory and Policy*. Wash. : Saylor Foundation, 2015. 473 p.
11. Landau A. *The International Trade System*. NY : Routledge, 2012. 425 p.
12. Gəlbrejht Dzh. K. *Kryza globalizacii'*. URL : <http://portalus.ru>.
13. Tugan-Baranovskij M. *Promyslovi kryzy. Narys z social'noi' istorii' Anglii'*. Kyi'v : Nauk. dumka, 2004. 368 s.
14. Krugman P. *Vyhid z kryzy je!* M. : Biznes Abetka, 2013. 320 s.
15. Kejns Dzh. M. *Obshhaja teorija zanjatosti, procenta i deneg*. *Izbrannoe*. M. : JeKSMO, 2008. 960 s.
16. Zhdanova L. L. *Vidnovlennja i nagromadzhennja kapitalu: teorija, metodologija, ekonomichna polityka*. Odesa : Astroprynt, 2014. 296 s.
17. Irwin D., Terio M. *Does Trade Raise Income? Evidence from the Twentieth Century*. *Journal of International Economics*. 2012. Vol. 107. № 1. P. 1–18.
18. Feenstra R. C. *Advanced International Trade: Theory and Evidence*. Princeton : Princ. Univ. Press, 2004. 412 p.
19. Shmorgun L. G. *Chy je v Ukrai'ni investycijna polityka?* *Ekonomika Ukrai'ny*. 2014. № 3. S. 42–49.
20. Petrenko I. P. *Transformacija zaoshhadzhen' naseleennja v investycii': dosvid i problemy v Ukrai'ni*. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2014. № 3. S. 50–61.
21. Mazaraki A. A., Lagutin V. D. *Vnutrishnij rynek Ukrai'ny v umovah dysbalansiv mizh vyrobnyctvom i spozhyvannjam*. *Ekonomika Ukrai'ny*. 2016. № 4. S. 4–18.